

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In qua tractatur de Virtute ac Sacrameto Pœnitentiæ

Bosco, Jean a

Lovanii, 1670

Concl. III. Sacramentum Pœnitentiæ est lapsis post Baptismum ad salutem
necessarium in re, vel in voto.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73393)

Domini Confessionem per se non instituit (id est, precepit) quia est in remedium recidivantium : sed quia Christus erat Ecclesie fundator, & venientibus omnium peccatorum per Baptismum fiebat remissio, ideo ab eo non debuit institui (antequam Ecclesia esset instituta) Confessio, ne ex verbo Domini daretur aliquibus recidivandi occasio. Cum autem Ecclesia fuit instituta, tibi homines (qui jam per Baptismum Ecclesiam ingressi fuerant) caperent ; & tunc remedium, ne desperarent, vel contemnerent, publicari oportuit : & ideo per Apostolorum Confessio debuit institui, auctoritate sibi à Domino tradita, in clavis sibi datis ; in quibus potestatem acciperent sanandi (id est, remittendi peccata, nec hoc tantum, sed etiam retinendi) & ut imperandi modum convenientem saluti ; & hoc quidem erat per morbi detractionem, expellens humilitationem, & sacerdotalem Absolutionem : ideo Confessio fuit à Domino instituta (id est, implicite instituta) quando dedit potestatem retinendi peccata) ab Apostolo instituta (id est, expresse declarata, ut contenta in clavis sibi datis) ab Episcopo Ierosolimitano, scilicet Iacobo promulgata. Sicut enim sententia (id est, voluntas Christi seu dei) de non servandis Legalibus, promulgata fuit Act. 15. sic & Confessio omnibus peccantibus indicata & imperata fuit Iacobi 5. Constitimini alterutrum peccata vestra, Iudicet inquam & imposita ; id est, explicitè significata, ut necessaria ex voluntate ipsius Christi, implicite contenta in illis verbis Iacobi 5. Accipite spiritum sanctum &c.

Uteriore rationem addit D. Bonaventura Confessio, inquit, hominis est opus pure humanum ; unde non est data virtus Sacramenti ipsi Confessione, sed absolutioni ; ideo rectè hominibus pariter institutio debet reservari. Institutio, id est, immediata & expressa impositio Confessionis, quæ implicite erat imposita à Christo.

Nam sequitur : Ex his quæ dicta sunt, quatuor possunt rationes elici, quare Dominus immediate Confessionem, & expresse non instituit. Prima quidem, quia non oportuit. Secunda verò, quia in hoc voluntariam esse debere docuit. Tertia, quia est Sacramentum recidivantium. Quarta, quia quantum est de se, est opus humanum, unde credo quod non per se instituit : & si dicatur instituisse, hoc est intelligendum, instruendo & auctoritatem dando.

Ut ut sentierit Doctor Seraphicus de Institutione, & Necessitate huius Sacramenti (quem benignè possumus interpretari) hodie non eris Catholicus, si negaveris Confessionem Sacramentalem vel institutam esse, vel ad salutem necessariam iure divino. Dic ergo, & incus die, quia sic est, ut dicis :

CONCLUSIO III.

Sacramentum Pœnitentiæ est lapsus post Baptismum ad salutem necessarium in re, vel in voto.

Ita novissime docet Concilium Tridentinum sess. 14. c. 2. in fine his apertissimis verbis : Est autem hoc Sacramentum Pœnitentiæ lapsus post Baptismum ad salutem necessarium, ut nondum regeneratus ipse Baptismus. Atqui Baptismus nondum regeneratus est ad salutem necessarius in re, aut in voto ; ergo &c. Minor probatur ex eodem Concilio sess. 6. c. 4. ibi : Quæ quidem translatio (id est, justificatio) post Evangelium promulgatum, sine lavacro regenerationis, aut eius voto, fieri non potest. Et sess. 7. de Baptismo can. 5. Si quis dixerit, Baptismum liberum esse, hoc est non necessarium ad salutem ; anathema sit. Quibus hæc probatio non sufficit, videant disp. 2. sect. 3. concl. 3. ubi diffusius, & ex professo hanc veritatem discussimus.

Venio ad Majorem, quæ communiter colligitur ex illis verbis Christi Ioan. 20. Accipite spiritum sanctum quorum remiseritis peccata, & remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt.

Tertius est Concilium Tridentinum. sess. 14. c. 5. ibi : Ex institutione Sacramenti Pœnitentiæ iam explicatâ, universa Ecclesia semper intellexit institutam etiam esse à Domino integram peccatorum Confessionem, & omnibus post Baptismum lapsis iure divino necessariam existere ; quia Dominus noster Iesus Christus, e terris adscensus ad celos, Sacerdotes sui ipsius Vicarios reliquit, tamquam presides, & iudices, ad quos omnia mortalia crimina deferantur, in quæ Christi fideles ceciderint ; quo, pro potestate Clavium, remissionis aut retentionis peccatorum sententiam pronuntiant.

Hic, ut vides, Concilium probat necessitatem huius Sacramenti, non ex eo tantum quod Sacerdotes instituti sint iudices (nam ad potestatem iudicativam sufficit, quod Iudex possit iudicare eos, qui voluntariè se ipsi subiciunt, & posito iudicio seu sententiâ, possit eos cogere ad executionem, tametsi ante subjectionem nulla esset necessitas coram tali Iudice comparandi) sed ex eo, quod tales sint Iudices, ut ad eos pertineat remittere, & retinere peccata. Jam autem retinere non possent peccata, estò possent remittere, nisi Sacramentum hoc foret necessarium.

Pater ; quia retinere peccata, idem est, quod non remittere peccata, & consequenter non remissa manere in celo ; porro si hoc Sacramentum non esset medium necessarium ad remissionem peccatorum, quantumcumque Sacerdotes retinerent peccata, possent homines accipere

61. Probat Concilium ex Conc. Trid.

62. Necessitas Sacramenti Pœnitentiæ colligitur ex verbis Christi Ioan. 20. ut testatur, Conc. Trid.

63. Quid sufficit ad potestatem iudicativam, dicitur iam.

64. Quid sit retinere peccata.

Etiam si... hoc per... peccata... cogn... on ab... e inju... pira... institutio... um pec... venim... istum... docet... attendit... Sacer... latus &... ne pra... mstra... rfecta... absol... Abילו... nis ver... sanita... Item... Apo... v. 16... de prin... sed... ia Do... q. 3... inquit... male &... D. Bon... us ab... instituit... refut... ex di... us im... ratione... Pœni... detectio... inquit... instituit... D. Bon... no expo... Confessio... m... Me... quare... venim... us ex... st, sul... ra) se... quod... omnis

accipere remissionem peccatorum in celo per Contritionem charitate perfectam. Ut ergo Sacerdotes possent uti sua potestate quoad utrumque illum actum, debuit Sacramentum Pœnitentiæ esse medium necessarium, ita quod peccata censeantur retenta, quamdiu non sunt per Absolutionem remissa.

Atque hæc est potestas Clavium cuius supra meminit Concil. Tridentinum, dicens: *Quod pro potestate Clavium, remissionis aut retentionis peccatorum sententiam pronuntiant.* Peccatorum, inquam, mortalium, in quæ Christi fideles ceciderint. Nonne quando alicui dantur claves domus clausæ, eo factò recursus ad ipsum fit medium necessarium, ut aliquis ingrediatur?

Luc. 19. Cum proportione ergo applicari potest Sacramento Pœnitentiæ, quod Luc. 13. v. 3. dicitur de Pœnitentiâ veteris Legis, id est, de Virtute Pœnitentiæ: *Nisi Pœnitentiam habueritis omnes similiter peribitis.*

65. Objectio. Sed dicit Aliquis; retinere significat actum aliquem positivum ligandi aut obligandi; sicut remittere significat actum positivum solvendi; si ergo positivè non liget Sacerdos, estò etiam positivè non solvat, poterit homo aliâ viâ solvi vel ligari; ergo Sacramentum Pœnitentiæ non est medium necessarium.

Solvitur. Respondeo, antiquos Patres illam retentionem explicasse per negationem veniæ, seu non remissionem peccatorum. Immo aliter explicari non potest, si verbum retinendi immediate referatur ad peccata, quia peccatum, ut patet, non potest directè per actionem positivam Sacerdotis retineri; estò iudicium, quò quis iudicatur indignus Absolutione, sit actus positivus, quod iudicium licèt possit aliquando intervenire, equidem non necessariò intervenit; sed sufficit absentia iudicii, quo iudicatur dignus absolutione. Et dato casu, quo peccator iudicaretur dignus Absolutione, nihilominus peccata retenta erunt; donec & usque accedat voluntas remittendi.

Dico, *Si verbum retinendi immediate referatur ad peccata;* quia duplex est potestas ligandi in hoc Sacramento, una negativa, quæ exercetur per negationem veniæ; altera positiva, quæ imponit pœnas continentibus iuxta qualitatem delicti. Sed contrâ, utroque illo modo retineri possunt peccata venialia, & tamen illa non necessariò debent confiteri.

66. Objectio. Respondeo; quemadmodum peccatum mortale & veniale, non sunt æqualiter peccatum, sic itidem verbum *retinendi* non potest æqualiter de utroque intelligi, cum non sit eadem aptitudo & capacitas in utroque, ut retineatur; siquidem retentio, quæ fit à Sacerdote in terris, rata habetur in caelis, secundum illud Christi Matth. 18. v. 18. *Amen dico vobis, quaecumque alligaveritis super terram, erunt ligata & in Cælo.* Jam autem peccatum

veniale quantumcumque retineatur, id est, non remittatur à Confessorio, equidem non potest hominem ligare seu perpetuò excludere à regno caelorum, cum non privet gratiâ, quæ dat jus ad gloriam.

Ceu ergo peccatum mortale simpliciter est offensâ Dei, & claudit januam cæli, ad quam aperiendam claves datæ sunt, secus peccatum veniale; ita quoque potestas remittendi & retinendi, principaliter & simpliciter data est propter peccatum mortale; consecutivè vero potestas remittendi extenditur etiam ad veniale; quia potestas sufficiens ad tollendum impedimentum perpetuum, pariter sufficiens est ad tollendum impedimentum temporale, non sic potestas retinendi, quæ coactionem indicat, & ideo minor esse debet circa minores offensas.

Esti mortale & veniale, inquit Scotus 4. dist. 21. q. 1. n. 12. *sunt eiusdem rationis in genere naturæ, vel fortè in malitia moris, ut generis virtutis distinguatur contra gratitatem, & peccatum, sed tamen non sunt ista eiusdem generis vel rationis in ratione offensæ divinæ, & ideo nec uniformiter remittuntur.* Sed veniale aliquando post hæc vitam, mortale nunquam (de hac differentia loquitur ibi Doctor) quid ergo mirum, si non etiam uniformiter retineantur?

Quamvis ergo Christi verba simplicia & generalia sint, quia tamen peccata in ratione offensæ non omnia sunt ejusdem generis vel rationis, hinc cum proportione debita secundum capacitatem cuiusque sunt ipsi applicanda.

Sicuti si quis diceret: *Nisi Pœnitentiam peccatorum egeritis, eorum remissionem non consequemini,* hæc verba licèt uniformia & generalia sint, equidem includunt has duas propositiones. Prima: *Si egeritis Pœnitentiam, veniam consequemini,* quæ non minus mortalia quàm venialia complectitur. Secunda est: *si non egeritis Pœnitentiam, non consequemini veniam;* quæ non æqualiter complectitur utrumque peccatum; nam in mortali simpliciter vera est; in veniali autem solum secundum quid, scilicet non obstinebitis ex vi talis dispositionis, aut, nisi aliud medium adhibueritis.

Consimiliter ergo hæc verba: *Quorum retinueritis peccata, retenta sunt,* in mortalibus quidem peccatis simpliciter sunt vera; in venialibus autem solum secundum quid, scilicet retenta sunt, id est, non sunt remissa per Absolutionem Sacramentalem, aut, nisi aliud medium adhibeatur.

Si rursus objicias; verba Christi Joannis 20. possunt intelligi de illis solis peccatis, quæ fideles voluntariè & liberè subiciant Clavibus Ecclesiæ, non autem quasi omnia debeant subicere Clavibus, ut remissionem accipiant.

Respondeo, illum intellectum esse contra verum & proprietatem verborum cum absolute & sim.

Duplex est potestas ligandi in Sacramento Pœnitentiæ.

66. Objectio.

Solvitur.

Verbum Retinendi non potest æqualiter de peccato mortali & veniali intelligi.

& simpliciter dicatur: Accipite spiritum san-
ctum, quorum remiseritis peccata, remittuntur eis,
& quorum retinueritis, retenta sunt: ergo oportet
illa interpretari de omnibus peccatis, quæ sim-
pliciter veniunt nomine peccati, qualia sunt
omnia peccata mortalia, non autem illa sola,
quæ peccatores voluerint subijcere Clavibus
Ecclesiæ.

Deinde licet Confessarius peccata exposita
retineret, equidem de illis posset peccator con-
teri, & sic accipere remissionem; ergo retentio
esset pro magna parte frustranea. Dico,
pro magna parte, quia saltem ex opere operato
non posset recipere remissionem.

Ex his manifestè cognoscitur, quare neces-
sitas hujus Sacramenti colligatur potius ex re-
tentione peccatorum, quam ex remissione;
quia videlicet potestas remittendi conceditur
in favorem rei, adedque posset esse utilis, estò
susceptio Sacramenti non foret necessaria; at
verò potestas retinendi data fuit in favorem
ipsius cause seu iustitiæ divinæ, ut proinde
maximè conveniens fuerit, quòd esset omninò
independens à voluntate rei, & dependens à
sola voluntate Sacerdotis, ne fortè dum libera
datur electio reo, pauci vel nulli inveniantur,
quod illi iudicio causam suam velint subijcere
& subijciant, adedque frustranea omninò sit
iustitio hujus Sacramenti, & præsertim po-
testas retinendi peccata, ex quo efficaciter Sac-
cerdos nequit peccata retinere tametsi velit,
quin alio medio remittantur.

Neque dixeris, de facto alio medio remit-
tantur, scilicet Contritione charitate perfecta;
ne, inquam, hoc dixeris, nam docet
Concilium Trid. sess. 14. cap. 4. *Esti Contri-
tionem aliquando charitate perfectam esse contingat,
bonum est, Deo reconciliare, priusquam hoc Sacra-
mentum actu suscipiatur; ipsam nihilominus recon-
ciliationem ipsi Contritioni, sine Sacramenti voto,
quod in illa includitur, non esse adscribendam.* Et
ideo dixi in Conclusionè: *In re aut voto.*

Sanè votum sufficere docet præterea idem
Concilium sess. 6. c. 14. ibi: *Vnde docendum est,
Christiani hominis Penitentiam post lapsum, multo
aliam esse à baptismali; eam, contineri non modo
cessationem à peccatis, & eorum detestationem, aut
eorum contritionem & humilitatem, verum etiam eorum-
dem Sacramentali Confessionem, saltem in voto,
& suo tempore faciendam, & Sacerdotalem Absol-
utionem.*

Non quòd per Contritionem culpa remit-
tatur sub conditione; sic enim non haberet
effectum donec conditio adimpleretur, quod
constat esse falsum; sed cum ordine sive obli-
gatione confitendi: veluti dominium alicuius
rei transfertur in emptorem absolutè &
simpliciter per traditionem; tametsi cum
obligatione solvendi pretium, per quam so-
lutionem postmodum contractus emptionis
& venditionis omninò completur & perficitur

intrinsecè & extrinsecè. Et pari ratio-
ne per Sacramentalem Confessionem, quæ
suo tempore fit, & Sacerdotalem Absolu-
tionem, omninò completur & perficitur in-
trinsecè & extrinsecè Contritio præcedens,
alioquin in se satis perfecta, ut statim remittat
peccata.

Si autem à me queritur, an requiratur vo-
tum explicitem confitendi; quod sit actus
aliquis distinctus ab actu Contritionis, an verò
sufficiat votum implicitum confitendi, id est,
propositum de cætero non peccandi, seu obser-
vandi omnia præcepta divina, quod proposi-
tum includitur in omni vera Contritione.

Respondeo; neque ex Scriptura, neque ex
Traditione ostendi potest necessitas voti ex-
pliciti; ergo non est asserenda; quidquid
Aliqui senserint in oppositum, quos rejeci-
mus longè & latè disp. 2. sect. 3. concl. 3. ubi
de voto Baptismi, cuius est eadem ratio. Vi-
deantur & maturè expendantur, quæ ibi di-
ximus, & nullus temerebit scrupulus.

Atque hic posset esse finis hujus conclu-
sionis: sed quoniam defendendam suscepimus
doctrinam Subtilis Scoti, placuit investigare
mentem ipsius de hoc articulo fidei, videlicet
necessitate Confessionis Sacramentalis, quam
dilectis verbis definiit Concilium Trident.
sess. 14. can. 6. *Si quis negaverit Confessionem
Sacramentalem vel institutam, vel ad salutem ne-
cessariam esse iure divino; aut dixerit modum secretè
confitendi soli Sacerdoti, quem Ecclesia Catholica
ab initio semper observavit & observat, alienum esse
ab institutione & mandato Christi, & inventum
esse humanum; anathema sit.*

Et jam pridem Concil. Const. sess. 8. dam-
naverat hunc articulum Joannis Wicleff: *Si
homo debite fuerit contritus, omnis Confessio exte-
rior est sibi superflua & inutilis. Quam damnatio-
nem approbavit Martinus V. Bulla, Inter can-
tatas, quæ habetur ad calcem illius Concilii
Tom. 3. Conc.*

Refert etiam Castro contra Hæreses verb.
Confessio, quamdam Extravagantem Sixti IV.
in qua damnatur hæc propositio Petri de Ol-
ma Doctoris Salmanticensis: *Peccata mortalia
quantum ad culpam & penam alterius sæculi delentur
per solam Contritionem cordis, sine ordine ad Claves.*

Consentiunt in hac re SS. Patres præser-
tim D. August. lib. 50. Homil. Homil. 49. ibi:
*Qui post uxores vestras vos illicito concubitu ma-
culastis, si præter uxores vestras cum aliqua con-
cubistis, agite Penitentiam qualis agitur in Ec-
clesia, ut oriet pro vobis Ecclesia. Nemo sibi dicat,
occulte ago, apud Deum ago, novit Deus
qui mihi ignoscit, quia in corde ago. Ergo sine
causa dictum est; Quæ solveritis in terra, so-
luta erunt in cælo? Ergo sine causa sunt Claves
data Ecclesie Dei? Frustramus Ea angelum Dei,
frustramus verba Christi? Promittimus vobis, quòd
ille negat?*

73.
An requiratur votum explicitem

Neque ex Scriptura neque ex Traditione ostendi potest necessitas voti expliciti

74.
Quid secutus doctrinam de necessitate Confessionis, quam definiit Concilium Trident.

Conc. Const. sess. 8.

& Sixtus 4.

75.
Docent etiam SS. Patres D. August.

S. Leo.

Similia loquitur Sanctus Leo Epist. 89. aliàs 91. Multiplex, inquit, misericordia Dei in lapsibus subvenit humanis, ut non modo per Baptismi gratiam, sed etiam per Penitentia medicinam spes vite reparetur aeterna; ut qui regenerationis donum violassent, proprio se iudicio condemnantes, ad remissionem criminum pervenirent, sic divina bonitatis praesidio ordinatis, ut indulgentia Dei nisi supplicationibus Sacerdotum nequeat obtineri. Mediator enim Dei & hominum homo Christus Iesus, hanc Ecclesiae Praepositis tradidit potestatem, ut & contentibus actionem Penitentia darent, & eosdem salubri satisfactione purgatos, ad communionem Sacramentorum per ianuam reconciliationis admittent.

Quod autem S. Leo per Confessionem, quam Sacerdotibus faciendam asserit ex iure divino, intelligat illam, quae secretò fieri solet, patet ex Epist. 80. ad Episcopum Campaniae ibi: Cum reatus conscientiarum sufficiat solis Sacerdotibus indicari Confessione secretà. Et infra: Sufficit illa Confessio, quae primum Deo offertur, tum etiam Sacerdoti.

& Auctor lib. de vera & falsa Penitent.

Accedat Auctor de vera & falsa Penit. c. 10. ibi: Quem poenitet, omnino poeniteat, & dolorem lacrymis ascendat: representet vitam suam Deo per Sacerdotem, praeveniat iudicium Dei per Confessionem. Praecepit enim Dominus mundanis, ut ostenderent ora Sacerdotibus: docens corporali presentia confitenda peccata, non per nuntium, non per scriptum manifestanda. Plura testimonia reperies apud Magist. Sent. 4. dist. 17.

96. Contrariè nulpjam docuit Scotus.

Putas autem quia contrarium tenuit Doctor Subtilis? Absit ut hoc suspicemur de tanto viro, cuius sententia nullà exceptà usque modo ilibata, & tuta in fide permanent. Itaque 4. dist. 17. q. 1. n. 3. & 4. explicat quid sit jus naturale, & Divinum positivum ac Ecclesiasticum. Illud, inquit, est verum de iure naturali, cuius veritas est nota ex terminis, & tale est principium in Lege natura, sicut & in speculabilibus principium notum est ex terminis, sive quod sequitur evidenter ex tali vero sic notio, cuiusmodi est conclusio practica demonstrata: & strictè loquendo nihil aliud est de lege natura, nisi principium vel conclusio demonstrata: sic tamen extendendo quandoque dicitur, illud esse de lege natura, quod est verum practicum consonum principis & conclusivibus legis natura, in tantum quod statim notum est omnibus illud convenire tali legi.

Quid sit jus naturale.

Et ex hoc patet (prosequitur Scotus) quod non rectè loquitur Gratianus (dist. 1. Humanum) de iure legis natura, volens illa, quae sunt in Scriptura veteris & novi Testamenti, de lege natura esse; quia nec illa omnia sunt principia practica nota ex terminis, nec conclusiones practicae demonstratae; nec vera evidenter consona talibus principis & conclusivibus. Exponendus ergo est, quod extendit ius naturale ad ius positivum ab Auctore natura, ut distinguitur contra ius positivum ab aliquo, qui non est Auctor natura.

97. Gratianus non rectè loquitur de iure legis natura.

Accipe verba Gratiani: Ius naturale est, quod in Lege & Evangelio continetur: quo quilibet debet alii facere, quod sibi vult fieri, & prohibetur alii inferre, quod sibi vult fieri. Unde Christus in Evangelio (Matth. 7. v. 12.) Omnia quaecumque vultis ut faciant vobis homines, & vos eadem facite illis. Hac est enim Lex, & Propheta.

An autem inter illa debeant computari caeremoniae Judaeorum pro tempore illius Legis, & Christianorum pro tempore Legis novae, relinquo iudicio Lectoris. Gratianus videtur intellexisse omnem omnino Legem divinam; nam protinus subiungit: Hinc Iudaeus in 5. libro Etymologiarum cap. 2. ait: Omnes Leges aut divinae sunt, aut humanae. Divinae naturae, humane moribus constant.

Interim communis sententia distinguit inter Legem naturalem, & divinam positivam. Quaecumque, inquit Scotus supra n. 4. continentur in Scriptura pro tempore, pro quo sunt observanda, & tamen non sunt nota ex terminis, nec demonstrabilia ex talibus notis, nec statim consona talibus veris evidenter, sunt merè de iure positivum divino, cuiusmodi sunt omnes caeremoniae Iudaearum pro tempore illius Legis, & Christianarum pro tempore Legis nostrae. Nec enim est notum ex terminis, nec demonstratum, nec evidenter consonum talibus, quod Deus sit colendus in immolationibus bestiarum (aliàs hostiarum) veteris Legis, & hoc pro quocumque tempore: nec quod sit colendus in caeremoniis nostris, puta in oblatione Eucharistiae, vel cantu Psalmorum, licet ista sic sunt consona Legi natura, quod non repugnent.

Hoc etiam patet; quia illa quae sunt de Legi natura, sive proprie, sive extensivè semper sunt uniformia; non sic huiusmodi caeremonia, quae erant aliae pro tempore alterius Legis.

Quantum ad jus Ecclesiasticum; Vltimum positivum divinum, inquit Doctor ibidem, quod continetur in Scriptura divina, Ecclesia statuit multa, & propter reverentiam maiorem in suscipiendis & dispensandis Sacramentis. His suppositis

Si à Scoto queras, de quo iure sit Confessio Sacramentalis; Respondet n. 5. Quod non tenetur quis precepto Legis natura ad confessionem peccati, de qua quaeritur (id est, Confessionem Sacramentalem) quia tunc hoc obligatio fuisse pro statu vel tempore cuiuscumque Legis, quod falsum est, quia nec erat in statu Innocentiae, nec in statu Legis Moisaicae.

Si obijciatur, Glossa super illud Genes. 3. v. 9. Adam ubi es? Vox est, inquit, increpantis & Confessionem inquirentis &c. Ergo fuit Confessio in tempore Legis natura post lapsum.

Respondet Scotus supra n. 6. Quod Adam non debuit peccatum suum occultasse Deo; quia ipse est Iudex, cui manifestum est omne peccatum, & coram quo quilibet reus debet recognoscere peccatum suum, & hanc Confessionem Deus requisivit ab eo, quam

quam non solum non fecit, sed peccatum suum excu-
sari retroquendo in mulierem, dixit, Mulier
quam dedisti mihi &c. Unde illud non concludit,
quod in illa Lege esset Confessio facienda homini, licet
esset facienda Deo.

100. Obiicit rursum : de Aaron & filiis ejus legi-
tur in Levit. cap. 16. Quod debuerunt
confiteri peccata filiorum Israël : & frequen-
ter dicitur in Lege, quod qui peccasset, de-
beret confiteri peccatum suum, & offerre tale
vel tale sacrificium.

Respondet Doctor supra : In tota Lege Mo-
siana non sicut ista Confessio, de qua loquimur, sed
de peccatis oculis tantum Deo fiebat Confessio, de
quibusdam tamen defectibus publicis, & observantia
Legatum, fiebat Confessio, & uniuscujusque, quan-
tum scilicet obitit pro tali defectu sacrificium ; & ge-
neralis Confessio Sacerdotis pro populo erat ista :
Inquit egimus, peccavimus, & huiusmodi. Et
istis modo publica Confessio Sacerdotis erat quedam
dispositio ad petendam misericordiam Dei populo.
sicut & modo in Ecclesia, non Confessione ista de
qua loquimur, confitemur nos peccasse, & petimus
misericordiam & nobis & toti populo.

101. Arguitur tertio, in veteri Testamento mol-
ta sunt auctoritates de Confessione faciendâ,
sicut illud : Iustus prior est accusator sui Proverbia
18, v. 17. & huiusmodi.

Respondet Scotus supra : Quod omnes aucto-
ritates de veteri Testamento ad probandam Confes-
sionem, sicut hic loquimur, sunt tantum vocales,
non sententiales. Rogas de qua ergo Confessio-
ne loquantur ? De illa, inquit n. 7. generali,
quam fecerant Sacerdotes & Daniel, & multi
alii Viri sancti ; vel de illa Confessione delicti sui
publici proprii in observatione Legalium, ut sunt
illa irregularitates in contrahendo immunditias
Legis.

102. Arguitur quarto ex ratione ; hæc propo-
sitione est nota ex terminis, quod quilibet reus
debet judicari : & ista ; quod nullus de-
bet esse iudex in causa propria : ergo reus
debet judicari per alium : non potest accu-
sari per alium, nisi accusetur illi alii, nec potest
accusari, nisi a seipso ; si peccatum suum sit
occultum, ergo debet seipsum accusare alii,
à quo judicatur : & magis est consonum rati-
oni, quod in secreto, quàm in publico, si
peccatum sit occultum, immo fortè satis no-
tum ratione naturali. Ergo ex propositione
notis Legis naturæ, vel saltem valde
evidenter consonis sequitur, Confessionem
istam secretam proprii peccati, esse faciendam
alii, & tunc nulli rationabilius, quàm Sa-
cerdoti.

103. Ad rationem illam, inquit Scotus supra, con-
cedo, quod ista est nota lumine naturali, vel sal-
tem valde consona propositioni notæ ; quod reus
est iudicandus ; quia nullum delictum relinquen-
dum est impunitum in universo, si est unus rector
universi iustus ; quod est notum naturaliter, vel

valde consonum notis naturaliter. Sed ultra, quod
iudicandus sit ab alio iudicandus, concedo : sed quis
est iste alius ? Non est notum per rationem natu-
ralem, nec per aliqua consona rationi naturali, nisi
per eum, qui est retributor meritorum, & punitor pec-
catorum.

Et tunc ultra cum dicitur : ille alius non po-
test judicare, nisi sibi fiat accusatio ; potest ne-
gari ; quia ipse peccata novit, etiam antequam
sint sine omni accusatione. Vel esto quod deur
ibi tamquam consona notis, quod isti iudici debet
culpa accusari, & ab ipso peccante ; quia ipse solus
scit.

Ex omnibus istis non sequitur, nisi quod pecca-
tor debet Deo confiteri, & concedo fuisse de Lege
naturæ Confessionem talem, id est, consonam veris
notis ex Lege naturæ : quia pro omni statu post
lapsum, iusti, qui habuerunt fidem de Deo, quod
erat rector universi iustus, postquam peccaverunt
contra Dei legem, confitebantur Deo peccata sua,
petentes ab eo remissionem, scientes eam sine tali
remissione, tamquam iustum iudicem vindicaturum
de illo peccato.

Si dixeris : debet se accusare alicui alii ho-
mini, qui sit iudex ejus. Respondet Doctor
n. 8. Istud non potest probari per nota Legis natu-
ræ : nec etiam est eis evidenter consonum, quia
nullus homo potest esse iudex peccati hominis, nisi ut
minister summus Iudicis : hoc autem modo, scilicet
esse ministrum Iudicis in vindicando vel puniendo
peccatum commissum, magis concessum est unicui-
que respectu sui, quàm uni respectu alterius. Vni-
cuique enim commisit Deus, ut sit minister Dei in
vindican-do peccatum proprium, in infligendo sibi
disciplinam & tristitiam pro illo peccato, non sic
autem notum est, quod concesserit alicui respectu
alterius.

Nec obstat, quod in Republica humana
unus est iudex alterius : nam ut recitè Scotus
ibidem, id verum est de illis, quæ possunt sibi im-
miserere in illo iudicio, cuiusmodi sunt publica. Igitur
Confessio Sacramentalis, qualis hodie frequen-
tatur in Ecclesia Catholica, non est de jure natu-
ræ. De quo ergo jure ?

Si tertium membrum teneatur, inquit Scotus
suprà n. 9. scilicet, quod Confessio non cadit nisi
sub præcepto Ecclesie, non potest faciliter improbari,
nisi quia vel Ecclesia non attentasset tam arduum
præceptum imponere omnibus Christianis, nisi esset
præceptum divinum, vel quia non invenitur, ubi ab
Ecclesia imponatur istud præceptum, quin ante hoc
Sancti reputarent, hoc præceptum de Confessione
obligare. Si enim allegatur illud capitulum extra
de Pœnit. & Remiss. Omnis utriusque sexus,
pater quod illud est Innocentii III. in Conc. Later.
Ante autem illud tempus per multos annos fuit Au-
gustinus plus quàm per octingentos annos, qui practica-
vit Confessionem valde esse necessariam. Nec Cæ-
nonisti facile inveniret aliquid Concilium vel præ-
ceptum propriè, ubi exprimitur præceptum de Con-
fessione faciendâ, sicut hic loquimur.

D d d 2 Interim

Ex lege nat
De conf
tendum.

104. Peccatum
iudicari dea
bere ab ho-
mine non
est iuris na-
turæ.

105. Præceptum
Confessio-
nis non est
tantum de
jure cano-
nico.

Cap. 12. de
Pœnit. & ac-
miss.

106. Oppositum docet Glossator de Pœnitentiæ dist. 5.

Interim hanc opinionem tenet Glossator de Pœnitentiæ dist. 5, in principio, ubi prius diversas opiniones recitat de Confessione oris, quando fuerit instituta & post suam subdit dicens: Sed melius dicitur eam institutam fuisse à quadam universalis Ecclesiæ traditione potius, quam ex novi vel veteris Testamenti auctoritate. Et traditio Ecclesiæ obligatoria est ut præceptum, arg. 11. dist. In his rebus; ergo necessaria est Confessio in mortalibus apud nos, apud Græcos non; quia non emanavit apud illos traditio talis; sicut nec confitentur in azimis, sed in fermentatis. Constat autem præceptum confitendi in azimis, non esse nisi Ecclesiasticum.

107. quod merito dicitur Scoto,

Sed hæc sententia non placet Scoto, ideo ait: Salvâ gratiâ suâ irrationabiliter loquitur Glossator. Turpe enim esset Theologo, dicere aliquid esse in Biblia, & nescire ubi illud inveniretur: & inà inconveniens debet esse Canonis, dicenti aliquid esse ex universali traditione Ecclesiæ, & non invenire in Canone, si Canon sufficienter continet universales traditiones Ecclesiæ: non allegat autem aliquod capitulum Canonis ad istam traditionem.

quia non allegatur aliquod cap. Canonis.

Præterea improbat Doctor illam opinionem; quia aliàs videretur, quod Papa non teneretur confiteri, quia sicut habetur extra de Verb. signif. Exiit qui seminat, Non habet imperium par in patrem. Item non videretur, quod infideles tenerentur ad præceptum de Confessione, quia secundum Apostolum 1. Cor. 5. Quid mihi de iis, qui foris sunt, iudicare?

& quia videtur quod Papa non teneretur confiteri.

neque infideles.

108. Responso Scoti ad argumentum Gloss.

Ad argumentum, quod innuit Glossator pro sua opinione, videlicet: Confessio non est necessaria apud Græcos: esset autem necessaria si præceptum de ea esset ex auctoritate S. Scripturæ. Ad hoc, inquam, argumentum respondet Scotus supra n. 10. Antecedens non est manifestum: necessarium enim est apud eos Baptisma Fluminis, sicut & nobis tanquam prima tabula; sic etiam Pœnitentiæ videretur, immo Sacramentum Pœnitentiæ, ut secunda tabula.

Multa laudabilia omiserunt Græci, postquam defecerunt ab Ecclesiâ Rom.

Et si probatur Antecedens; quia non est apud eos consuetudo confitendi. Respondet: Multas laudabiles consuetudines omiserunt, ex quo ab Ecclesiâ recesserunt, & istam non solum laudabilem, sed etiam necessariam potuerunt omittere. Nec necessarium istius actus inducit consuetudinem: nec est istud, quod ipse accipit pro Antecedente, scilicet, quod Græci non teneantur confiteri, ita notum inter eos, sicut ipse dicit: quin immo nec notum, quod non confiteantur. Nec hoc alicubi aliquis Doctor, scribens contra alias abusiones eorum, expressit, cum tamen fuisset notabilis discordia ab Ecclesiâ Romana, si in hoc discordarent, notabilior scilicet quam conficere in fermentato vel uti hæc formâ: Baptizetur servus Christi, de quibus non tacetur à Latinis.

109. Consuetudo Græcorum non confitendi ante cele.

Meminit quidem Eug. IV. cujusdam consuetudinis Græcorum non confitendi peccata sua, sed Pontificum tantum & Presbyterorum ante celebrationem Missæ: nam inter cæteras quæstiones, quas in Concilio Flor. hic

Pontifex proposuit Græcis una erat: Cur neque Pontifex, neque Presbyteri celebrant, peccata sua confiteri solent? Ità refertur ad calcem dicti Concilii Tom. 4. Conc. illam autem, ut ibidem dicitur, Præsul Mytilenensis dissolvit facile visus est.

Sed hoc nihil contra nos, immo magis confirmat sententiam Scoti juxta commune dictum: Exceptio firmat regulam in contrariis. Non querit Pontifex generaliter, quare Græci numquam confiteantur, quod indubie fecisset, si illa, tunc temporis fuisset consuetudo, sed, Cur neque Pontifex, neque Presbyteri celebrant peccata sua confiteri solent. Sanè licet præceptum confitendi, fides doceat esse juris divini, nullibi tamen sufficienter revelatum est, quod obligatio confitendi ante celebrationem Missæ sit juris divini, ut probavimus disp. 4. sect. 10. concl. 3.

Cæterum in Ecclesiâ Græca semper mansisse usum Confessionis liquet ex Conc. Quinisexto seu Trullano Can. 102. qui sic incipit: Oportet qui facultatem solvendi & ligandi à Deo receperunt, peccati qualitatem specularent & peccatoris promptitudinem ad reverentiam, ut sic mandatum admoveant ægritudinem. Ac novissime Jac. Goar in Notis super ordinem Missæ S. Chrysostomi n. 3. idipsum confirmat; allegans renovatos de hoc Canones in Actis Synodicalibus Germani Amethuntos Episcopi.

Cum igitur secundum Scotum, Confessio Sacramentalis neque sit de jure nature, neque de jure positivo Ecclesiastico; quid relinquitur nisi ut cadat sub præcepto divino positivo?

Breviter, inquit ille supra n. 11. videtur rationabiliter tenere secundum membrum, scilicet quod Confessio cadat sub præcepto divino positivo. Sed tunc oportet videre, an explicitè habeatur in Evangelio à Christo immediate, quia patet quod non in veteri Lege; an ab ipso explicitè in aliqua doctrina Apostolica, an nec sic, nec sic: sed dato à Christo, & vocatus ab apostolis Ecclesiæ promulgato.

Primum istorum esset magis conveniens tenendum, si posset evidenter haberi istud præceptum in Evangelio. Nec oportet ad hoc adducere illud Matth. 16. Tibi dabo Claves regni Cælorum, quia non est nisi promissio de donone futura. Si autem aliquid in Evangelio valet ad hoc, videtur illud Ioan. 20. Accipite Spiritum sanctum quorum remiseritis peccata &c.

Sed numquid illud valet apud Scotum? Patebit ex his, quæ subjicio, & latius ex ipso transcribo. Sic discurrens Doctor: Ex hoc (loco Joannis) arguitur uno modo sic: Hic data est potestas Apostolis, & in eis omnibus Sacerdotibus, remittendis peccata; non principaliter: quia hoc est proprium Dei: ergo ministerialiter & arbitrative, sed non possunt arbitrari in causa ignota; ergo est eis manifestanda causa, in qua debent arbitrari. Hac manifestatio est Confessio; ergo ex ista collatione potestatis arbitraria Sacerdotibus in causa peccati,

peccati, obligatur peccator ad accusandum se eis tamquam arbitris, quod est confiteri.

Atque hoc eodem modo arguunt Patres Concilii Trid. sess. 14. c. 5. Ex institutione Sacramenti Pœnitentiæ iam explicatâ, univèrsa Ecclesiâ semper intellexit, institutam etiam esse à Domino integram peccatorum Confessionem, & omnibus post Baptismum lapsis iure divino necessariam existere: quia Dominus noster Iesus Christus è terris adscensus ad Cælos, Sacerdotes sui ipsius Vicarios reliquit tamquam presules & iudices; ad quos omnia mortalia crimina deferantur, in qua Christi fideles cœciter, quo pro peccatis Clavium remissionis aut retentionis peccatorum sententiam pronunciant. Constituta enim Sacerdotes iudicium hoc, incognitâ causâ, exercere non potuisse.

Verùm contra hunc modum arguendi obicit sibi Scotus: Si dicatur, quod ratio bene concludit, quod Sacramentum Pœnitentiæ est institutum à Christo tamquam utile & efficax: non tamen sequitur ex hoc quod sit necessario recipiendum ut cadens sub præcepto; quia Extrema Unctio est instituta à Christo, & Confirmationis Sacramentum, ut dictum est supra, & tamen neutrum est simpliciter necessarium, nec est præceptum de isto vel illo recipiendum: & tunc ad formam arguendi; sunt arbitri in causa peccati; ergo alii debent se illis accusare.

Verum est, illi, qui volunt se eorum arbitria submittere, & si submittant, ipsi habent bene potestatem arbitrandi: sed non sequitur; ergo alii necessitate præcepti tenentur se submittere eorum arbitrio. Exemplum, quatuor sunt Sacerdotes, quorum quilibet habet auctoritatem absolvendi istum peccatorem, quilibet est completè arbiter eius quantum ad potestatem: non tamen tenentur se submittere cuilibet, sed uni tantum: cui voluerit.

Et hoc confirmatur per hoc, quod Christus subicit: Et quorum retinueritis, retenta sunt. Illius verbum non est præsumptum; non solum enim illa peccata retenta sunt à Deo peccatori ad penam, que retenta sunt à Sacerdote, quia Sacerdos non tenet aliqua nisi aliquo modo sibi accusata, licet sequa indebitis Pœnitentiæ; & tamen illa, que modo modo sunt ostensa Sacerdoti, Deus retinet ad vultum gehenna: ergo nec istud verbum; Quorum remiseritis, remittuntur, erit præsumptum. Unde neutri affirmativum adiunxit negativam devotionem remissionem factam ab Apostolis, vel retentionem esse præciam respectu retentionis, vel remissionis à Deo faciendæ; quasi nulla peccata remitterentur à Deo, nisi prius remissa per Sacerdotem, aut retinerentur à Deo, nisi prius retinerentur à Sacerdote.

Sed numquid hic finis discursus Subtilis Scoti? Nequaquam. Licet, inquit ille, hæc responsio videatur nullum probabilem, excludendo rationem præcepti ab isto verbo Ioan. 20. Quorum remiseritis &c. tamen excludendo eam, ostenditur propositum dupliciter. Primum sic: Nulli committitur potestas iudicaria vel arbitraria, nisi alicui imponatur necessitas submittendi se sibi, sed Sacerdoti

per te committitur huiusmodi potestas in causa peccati: ergo alicui rei imponitur necessitas submittendi se arbitrio eius. Maior probatur; quia nullus est iudex alicuius, in cuius scilicet iudicandi voluntate est iudicari ab isto iudice, vel non iudicari; tunc enim iste nullam auctoritatem iudicandi haberet, si iste posset iudicari si voluerit & non iudicari, si noluerit: ad quod enim est potestas iudicaria apud aliquem, nisi ut ius dicitur in illum, qui tenetur parere iuri? Tantummodo enim iudicare per modum punitionis, si tu velis, non est iudicare.

Sed nec istud cogit. Concedo enim, quod iste arbiter non tantum habet ut possit dicere ius in causa ista: sed ex quo alius submittit se sibi, sua dicitatio legat, vel solvit istum, non sic autem dicitatio alicuius scientis ius, & non habentis potestatem iudicariam.

Aliiter ergo arguo sic: Quicumque primam gratiam amisit, tenetur de necessitate præcepti, & hoc illius: Diliges Dominum Deum tuum &c. agere quantum in se est ad eius recuperationem, & etiam virtute illius præcepti: Diliges teipsum: sed iste peccator in peccato mortali amisit primam gratiam, & potest eam recuperare, suscipiendo Sacramentum Pœnitentiæ ab illo arbitro, quia hoc est institutum, ut remedium efficax ad recipiendam primam gratiam, ex illo verbo Ioan. 20. Quorum remiseritis peccata &c. & sic concluditur necessitas præcepti Confessionis, non ex isto verbo tantum; Quorum remiseritis &c. sed ex isto, & illo præcepto: Diliges Dominum Deum tuum &c. simul iuncto.

Si dixeris, quod Major est veta, quod tenetur ad aliquam viam, per quam possit recuperare, sed non ad istam determinatè, si alia sit possibilis: nunc autem, licet suscipere Sacramentum Pœnitentiæ sit via utilis, tamen esse etiam alia utilis; quia non probatur istam esse præciam ad illam recuperandam.

Contra hoc, inquit Scotus, nulla alia est ita facilis, & ita certa: hic enim non oportet, nisi non ponere obicem ad gratiam, quod multo minus est, quam habere aliquam Attritionem, qua per modum meriti de congruo sufficiat ad iustificationem, ut dictum est supra dist. 14.

Potest etiam aliquis esse magis certus, quod non ponat obicem, quam quod habeat Attritionem sufficientem quasi per modum meriti de congruo; quia probabiliter potest scire, se tunc non peccare actualiter peccato interiori vel exteriori, & intendere recipere, quod Ecclesiâ intendit in illo Sacramento conferre (& habere aliquam displicentiâ de peccatis, & propositum cavendi de cætero) non sic potest scire se habere Attritionem, sufficientem ut meritum de congruo ad iustificationem.

Tunc hanc Maiorem accipio, ubi est via facilior, id est, magis, in potestate hominis, & certior ad gratiam recuperandam, tenetur quilibet ad illam viam, ita quod non omittat illâ attentè aliam difficiliorem & incertioram (saltem in periculo mortis) quia tunc exponeret se periculo salutis suæ. Sed illa via suscipiendâ Sacramentum Pœnitentiæ est

116. Aliud argumentum Scoti de sumptum ex præcepto charitatis Dei & suscipiendâ.

117. Objectio.

Responsio Scoti.

magis possibilis homini, & certior ad primam gratiam recuperandam: ergo ex illo, unde istud habet efficaciam (id est, ex Institutione Sacramenti Pœnitentiæ Ioan. 20.) & ex illo præcepto Dilectionis Dei & sui ipsius, tenetur quis ad istam. Ecce quomodo Scotus sollicitus sit ostendere necessitatem Sacramenti Pœnitentiæ immediate ex verbis Scripturæ, absque recurso ad traditionem Ecclesiæ, aut Patrum consensus.

118. Quia tamen non potest sibi ipsi undequaque satisfacere, quin semper remaneat aliquis scrupulus, hinc consequenter addit: *Ista ratio si concludat præceptum de Confessione haberi ex Evangelio ex illo verbo: Quorum remisistis peccata &c. & illa: Diliges Dominum &c. bene quidem. Sin autem, saltem hoc concludit, quod præceptum de Confessione faciendâ est valde rationabile pro multitudine; quia etsi aliqua persona possit habere aliquod remedium speciale, tamen de isto remedio, quod communitati est possibilis & certius rationabiliter datur præceptum, etiam omnibus in communitate, ut dictum est supra de Bapismo, quod licet aliquis habeat Bapismum Fluminis sine Bapismo Fluminis: tamen quia Bapismus Fluminis est remedium facile & certum, præceptum de hoc pro tota communitate est valde rationabile, & ita ad minus habeo quod rationabiliter fuisse datum præceptum generaliter de Confessione faciendâ.*

119. Verum enim verò cum oppidò diversa sint, rationabiliter fuisse datum præceptum, & fuit datum præceptum, quærit Scotus ulterius, an si per rationes positas non probetur fuisse datum ex verbis Evangelii; an, inquam, dicendum, quod illud præceptum habeatur ex verbis alicujus Apostoli.

Sunt qui affirmant de illo verbo Iac. 5. v. 16. *Confitemini alterutrum peccata &c. Sed nec per hoc videtur mihi (inquit Doctor supra n. 15.) quod Iacobus præceptum hoc dedit, nec præceptum à Christo promulgavit. Primum non: unde enim sibi auctoritas obligandi totam Ecclesiam, cum esset Episcopus Ecclesiæ Ierosolymitanae? nisi dicas illam Ecclesiam in principio fuisse principalem, & per consequens eius Episcopum principalem Patriarcham: quod non concederent Romani, nec quoddam illa auctoritas propriè pro tempore illo erat sibi subtrahita.*

120. Nec secundum videtur, quia Apostoli publicantes præceptum in scripturis suis utebantur modo loquendi, per quem potuit innotescere, quod erant præcones Christi: ut patet per illud Pauli 1. ad Cor. 7. ubi quando vult publicare illud præceptum Domini de non admittenda uxore, dicit: *Præcipio non ego, sed Dominus &c. Quando autem vult facere propriam persuasionem, dicit de cohabitatione vini conversi ad fidem cum sua uxore infideli, vel è converso (quia hoc, licet sit sine contumelia Christi, non tamen est necessarium) Dico ego, non Dominus: alioquin non posset Ecclesia constare, quod ipse ut præcon publicaret præceptum, nisi ex præcedentibus, vel*

subsequentibus manseraret sese in illa publicacione præconem.

Deinde probat utrumque membrum simul per illa verba annexa: *Et orate pro invicem, ut salvemini. Nam dicendo: Confitemini alterutrum non magis dicit Confessionem faciendam esse Sacerdoti, quam alicui; subdit enim: Et orate pro invicem, ut salvemini. Vbi nullas dicit ipsam instituisse, nec promulgasse præceptum divinum, sed intellectum eius est sicut in illo verbo: Confitemini alterutrum, persuasio ad humilitatem, ut scilicet generaliter nos confiteamur apud proximos peccatores iuxta illud, Si dixerimus, quia peccatum non habemus nosmetipsos seducimus &c. Ità per secundum persuadet ad charitatem fraternam, ut scilicet per charitatem fraternam subveniamus nobis invicem. Apparet ergo istud (puta præceptum Confessionis) non esse de iure divino promulgatum per Scripturam apostolicam.*

His ita pro utraque parte disputatis, & omnibus rationibus hinc inde maturè expensis, tandem resolvit Doctor n. 17. dicens: *vel igitur tenendum est primum membrum, scilicet quod sit de iure divino promulgatum per Evangelium, ut in secundo vel tertio membro est declaratum: vel illud non sufficiat, dicendum est tertium, scilicet quod est de iure divino positum, promulgatum à Christo Apostolis, sed Ecclesiæ promulgatum per Apostolos absque omni scriptura, sicut multa alia tenent Ecclesiæ creatus per Apostolos sibi promulgata sine scriptura, cuius fundamentum est illud Ioan. 20. Multa quidè & alia signa fecit Iesus &c. & habetur expresse extra de Celeb. Miss. Cum Martini ibi: *Sane multatam de verbis, quam de factis dominici invenimus ab Evangelistis omisissâ, quæ Apostoli vel supplerisse verbo, vel factis expressisse leguntur.**

Quid vobis videtur de Scoto? Num quoniam subtilius potuisset investigare veritatem communem, necessitatem, dico, Sacramenti Pœnitentiæ? Putas opponitur universæ Ecclesiæ, quæ ex institutione Sacramenti Pœnitentiæ, ut docet Concil. Trident. sess. 14. c. 5. semper intellexit integram peccatorum Confessionem, omnibus post Bapismum lapsis iure divino necessariam existere? Noli putare. Non negat utique intellectum universæ Ecclesiæ, quamvis existimet ipsum non esse evidentem præcisè ex vi verborum Ioan. 20. quasi verba illa necessariò debeant sic intelligi. Interim Ecclesiæ edocita, ut creditur, à Spiritu sancto, videtur verba illa sic intellectus, ut non tantum utilitatem, sed etiam necessitatem significant hujus Sacramenti, quamvis non desint SS. Patres, qui primo aspectu videri possent illam necessitatem ignorasse.

Atque in primis D. Chrylost. Tom. 11. Hom. 2. in Psalm. 50. sic ait: *Peccata tua dicit, ut deleas illa, si confunderis alicui dices quia peccasti, dicitio ei quotidie in anima, non dico ut confitearis confertorio tuo ut exprobrat, dicitio Deo qui curat ea. Similia habet aliis locis.*

Respon-

118. Præceptum de Confessione est valde rationabile pro multitudine. Scotus.

119. An præceptum Confessionis habeatur ex verbis alicujus Apostoli, puta Iac. 5.

Negat Scotus vel Iac. dedisse præceptum.

120. vel etiam promulgasse. 1. Cor. 7.

Respondendo; intelligendus venit de Confessione publica, aut etiam secreta, quæ fieret cum periculo exprobrationis: ut patet ex illis verbis: Non dico ut confitearis confesso tuo ut exprobrat.

Nota etiam ly Confesso tuo, non dicit, Sacerdoti, sed, Confesso, per quem intelligi potest quilibet laicus, qui facilis peccata sibi confessa exprobraret. Unde sepe ait: Non ad ritecurum voo, non testes requiro. Sed, dicitur Deo, qui curat ea, id est, vel Deo immediatè, quando non adest copia Confessoris, cui possis sine notabili damno, peccata tua revelare, vel Sacerdoti, qui vices Dei gerit in hoc Sacramento, quando commodè potes, & inflat præceptum confitendi.

Enimverò licet consultiſſimum sit quotidie examinare conscientiam suam (ad quod examen non semel exhortatur Chryſostomus omnes fideles) statimque exire è statu peccati, saltem per Contritionem charitate perfectam; equidem non semper est necessarium, immo sæpe moraliter impossibile illico post peccatum confiteri Sacerdoti; & tunc indubie optimum consilium est, Deo solummodo confiteri peccata per Contritionem charitate perfectam, juxta illud Psalm. 31. v. 5. Dixi, confitebor adversum me iniquitatem meam Domino, & tu remisisti impietatem peccati mei.

Super quæ verba Cassiodorus: Hic magna patris divinitatis ostenditur, ut ad solam promissionem divinitatis subire peccata laxaverit.

Item S. Augustinus Enarrat. 2. in illum Psalmum: Dixi. Quid dixisti? Non iam pronuntiasti, sed promittit se pronuntiaturum, & ille iam dimittit. Attendite Fratres magna res, dixi pronuntiabo, non dixi, pronuntiavi & tu dimisisti. Dixi pronuntiabo, & tu dimisisti; quia eo ipso quod dixit, pronuntiabo, ostendit quia nondum pronuntiaverat, sed corde pronuntiaverat. Hoc ipsum dicere pronuntiabo, pronuntiare est; ideo & tu remisisti impietatem cordis mei. Confessio verò mea ad os necdum venerat.

Nam ideo Cassiodorus & Augustinus negant necessitatem Confessionis oris? Minimè; sed ostendunt absque oris Confessione aliquando obtineri remissionem peccatorum, estò non sine voto Confessionis, sive obligatione postmodum confitendi peccata illa Sacerdoti, ut superius diximus, & notat Scotus supra n. 30. in principio.

Ad auctoritatem, inquit, Augustini & Cassiodori super Psal. 31. Dixi confitebor: dico, quod illa contritio habet propositum seu promissionem Confessionis sequentis: & sic non deletur peccatum sine proposita confitendi, quod patet per suam auctoritatem Cassiodori, ubi subdit, Votum pro opere iudicatur (vel ut habet textus: Quando sic iudicatur pium votum, quemadmodum operationis effectum) quasi diceret, votum vel voluntas confitendi indicatur pro Confessione futura.

Nec tamen sequitur ex hoc, quod sine Confessione futura peccatum deletur quantum ad penam debitam; quia illa Confessio est una poena, & si illa non solvatur hic, si sit tamen voluntas solvendi, solvitur alibi. Si autem mutetur voluntas solvendi illam, iam recidit à vera Poenitentia, & peccat mortaliter, ut dictum est supra de baptizato Baptismo Fluminis, contemneute postea Baptismum Fluminis. Hac ille.

Appositè Concilium Cabil. 2. can. 33. Quidam solummodo Deo confiteri debere dicant peccata, quidam verò Sacerdotibus confitenda esse perscrutant, quod utrumque non sine magno fructu in eandem sit Ecclesiam, ut duntaxat ut & Deo, qui remissor est peccatorum, confiteamur peccata nostra.... & secundum institutionem Apostoli confiteamur alterutrum peccata nostra. Quali diceret, tunc utiliter confitemur peccata solummodo Deo, quando non excluditur Confessio suo tempore faciendâ Sacerdoti.

Ceterum Chryſost. agnovisse necessitatem Confessionis Sacramentalis patet ex Homil. 33. in Joan. ibi: In peccatis que commisimus confiteamur, neminem vereamur; Deum duntaxat, ut decet, formidemus, qui & nunc opera nostra videt, & tunc quos in presentia non poenitet, damnabit. Item libro 2. de Sacerdotio: Quamobrem multà quidem arte opus est, ut qui laborant Christiani, ultra sibi persuadeant, Sacerdotum curationibus sese submittere oportere.

Et alibi similiter loquitur, puta Homil. 10. super Matth. ibi: Tempus siquidem Confessionis incumbit iis quidem, qui Baptisma consecuti sunt. Aliis quidem ut post patentium criminum vulnera Poenitentia interveniente curentur, & ad sacra mysteria redire mereantur (à quibus nimirum per Episcopum arcebantur, donec debitâ Confessione & satisfactione, seu Poenitentia publicâ præviâ, sinerentur ad sacra mysteria seu Eucharistiam redire) Aliis verò ut eam, quam post lavacrum caeleste conceperunt, maculam diluentes, ad dominicam mensam mundâ iam conscientia securâq; veniant; qui scilicet publica crimina non habebant, ob quæ à Communionem arcebantur, quibus proinde sufficiebat emundatio conscientie per Confessionem & Ablolutionem Sacerdotalem.

Et hoc Chryſost. testimonium (inquit Hesselius in Explicatione Sacramentorum c. 27.) allegavit ante 200. annos Thomas Waldensis Tom. 2. c. 136. scribens contra Wicleffitas, & sedulo admonuit se hic Aniani interpretationem citare, qui floruit circa tempora S. Augustini; ut testatur egregium quoddam Manuscriptum Exemplar Chryſost. in Mathæum Bibliotheca Cartusia Lovaniensis. Hac ille, post pauca subjungens: Cum cœperunt in Ecclesia iste hæreses (quæ oppugnant Confessionem) in valere, cœpit & hic locus Chryſostomi mirum in modum viciari &c.

Quan-

publicatio. in simul. vices, ut. ecutrum. Sacerdo. vices, in. iustitias. intellegit. terutis. alter nos. extra illud. habemus. secundam. scilicet per. invicem. confessio. per Scri. et om. expensis. ens: vel. dicit quid. am, ut in. m: vel si. n, scilicet. a Christo. Apostolus. etene. gata sine. Ioan. 20. & lo. Martine. tis domi. ne Applo. eguntur. um quif. eritatem. cramentis. erle Ec. enti Pe. fell. 14. carorum. um lapsi. Noli pu. univerte. non esse. Ioan. 20. intelligi. ar, à Spi. tellexit. in necessi. quam vis. pectu vi. lle. Tom. 1. ita tua di. dicere qui. ico ut con. o Deo qui. Respon-

Com. Cabil.

127. s. Chryſost. agnovit ne- cessitatem Confessio- nis.

Hesselius

128. Uti etiam D. August.

Quantum ad August. lib. 50. Homil. Homil. 41. sic ait: Non solum post Pœnitentiã ab istis vitiis se homo seruare debet, sed & ante Pœnitentiã dum sanus est: quia si ad ultimum vita steterit, nescit si ipsam Pœnitentiã accipere ac Deo & Sacerdoti peccata sua confiteri poterit.

& S. Ambros.

Consonat D. Ambros. lib. 2. de Pœnitentiã c. 6. ibi: Si vis iustificari, satere delictum tuum, soluit enim criminum nexus verecunda Confessio peccatorum. Et cap. 10. ait: An quisquam ferat, ut erubescas Deum rogare, qui non erubescit rogare hominem? Et pudeat te Deum supplicare quem non lates, cum te non pudeat peccata tua homini, quem lateas confiteri?

aliquæ Patres, aliquæ ad 30. qui ante Innocentium tempora floruerunt. Bellarminus.

Transeo Irenæos, Tertullianos, Origines, Cyprianos, aliosque usque ad triginta, qui ante Innocentij tempora floruerunt (quorum testimonia videre poteris apud Bellarminum lib. 3. de Pœnitentiã c. 6. & sequentibus, uti etiam testimonia Conciliorum, quæ eodem libro c. 5. sigillatim enumerat idem Auctor) & quæro:

129. Quæritur explicatio aliquorum verborum D. Ambrosii.

Quid ergo sibi vult D. Ambrosius super Lucam ad cap. 22. quando ait: Petrus doluit & flevit, quia erravit ut homo. Non inuenio quid dixerit: inuenio quod flevit: lacrymas eius lego, satisfactionem non lego. Sed quod defendi non potest ablu potest. Item: Lavant lacryma delictum, quod voce pudor est confiteri.

& Cassiani.

Similia inuenio apud Cassianum Coll. 20. c. 8. Si verecundia, inquit, retrahente revelare ea coram hominibus erubescis, illi quem latere non possunt, confiteri ea in gremio supplicatione non desinas, ac dicere, quoniam iniquitatem meam ego cognosco.

130. Responso Scoti, ad priora verba D. Ambrosii.

Respondet Scotus supra n. 29. Potest dici quod tempore negationis Petri, Sacramentum Pœnitentiæ non fuit institutum, sed post Resurrectionem; quando Christus dixit Discipulis suis: Accipite Spiritum sanctum, quorum remisistis &c. & ideo non tenebatur pro tunc ad Confessionem, nec post institutionem Sacramenti adhuc tenebatur: quia iam ante Resurrectionem per aliud remedium fuit peccatum suum deletum.

Uti nec alii discipuli ad Confessionem in fidelitatis.

Et consimiliter (prosequitur) responderi potest de infidelitate omnium Discipulorum in Passione Christi, quod non tenebatur post ad Confessionem; quia post Resurrectionem pœnituerunt ante institutionem Sacramenti Pœnitentiæ, & hoc bene confirmat, quod Confessio non erat de Legenaturæ neque Mosaicæ.

131. Objectio ex Trident.

Si inferas; ergo fallum est, quod docet Concilium Trid. sess. 14. c. 5. in principio, integram peccatorum Confessionem omnibus post Baptismum lapsis iure divino necessariam existere.

Solvitur.

Respon. Neg. Conf. loquitur quippe de peccatis non remisissis ante institutionem Sacramenti; nam necessitatem colligit ex ipsa institutione: ergo ante institutionem ista peccata remittebantur per Contritionem charita-

te perfectam absque Sacramenti voto, quod pro tunc in illa non includebatur, sicuti nec modò includeretur, nisi foret Sacramentum necessarium. Et sic veniunt intelligendi omnes Theologi, qui simpliciter docent, omnia peccata mortalia, post Baptismum commissa, esse materiam necessariam huius Sacramenti.

Responderi etiam posset ad illa verba Ambrosii ipsum loqui de Confessione oris coram Deo, quia Petrus nil Deo seu Christo dixisse, sed tantum fleuisse legitur, qui est efficacissimus modus veniam impetrandi, quando cum Deo agitur.

Deinde nil dixit Petrus, quasi volens eandem suam dicere, & se ipsum iustificare, obediendo satisfactionem sui operis; ut significat illa verba: Sed quod defendi non potest, ablu potest.

Alia verba Ambrosii: Lavant lacryma delictum &c. Non sunt, inquit Scotus, sic intelligenda, quod sine Confessione pudorosa in actu vel in habitu lavetur delictum: sed Contritio potest esse tanta, quod in ea etiam ante Confessionem deletum peccatum, quod tamen est ita grave, quod Confessio eius sequens est pudorosa.

Et similiter interpretari licet verba Cassiani, qui loco citato enumerat diversas dispositiones ad remissionem peccatorum impetrandam; inter quæ indubiè est contritio, non tamen sine ordine ad Sacramentum suo tempore suscipiendum.

Sed quid dicemus de Nectario Patriarcha Constantinopolitano, qui narratur à Zozomeno abrogasse Confessionem seu ritum confitendi? Respondeo breviter; nihil absolute abrogasse seu abrogasse, quod erat essentiale Sacramento Pœnitentiæ; sed tantummodo fuisse Presbyterum Pœnitentiarium; cuius officium erat omnia omninò publicè pœnitentium peccata audire; sed quæ occulta erant, secreta habebat, quæ autem publica erant, licet multis fortasse incognita, ea palam in Ecclesia tanquam in theatro pandebantur, & Pœnitentiã publica pro illis injungebatur. Illum itaque Presbyterum, istam Confessionem publicam, & Pœnitentiã publicam sustulit Nectarius propter scandalum inde exortum, quod inde verbis narrat Socrates lib. 5. c. 19.

Mulier, inquit, nobilis ad Presbyterum Pœnitentiarium accedit, peccata, que post Baptismum commiserat particulatim confitetur. Ecce privatam Confessionem omnium peccatorum. Subiungit Satisfactionem: Presbyter, inquit, Mulieri mandatum, dat, ut ieiunus & continentis precibus se dederet, quo unà cum peccatorum Confessione, dignum Pœnitentiæ ostenderet. Confessione, inquam, publicâ; nam sequitur: Mulier longius (quam iunctum erat) in confitendo progressa, alterius culpa seipsam insinuat, docet Diaconum Ecclesia cum ipsa dormivisse (occasione diuturnioris moræ in Ecclesia, quæ iuncta fuerat à Presbytero Pœnitentiario orationis causâ.)

Ob quod factus hoc modo patefactum, Diaconus ab Eccl[esi]a exco[m]municatus est, tumultus inde in populi multitudine excitatus &c. Vide Bellarminum lib. 3. de Pœnitentia c. 14.

Igitur de necessitate Sacramenti Pœnitentiae in re aut voto, de necessitate Confessione Sacramentalis ex jure divino positivo, non est relictus ambigendi locus. Si autem dubitas, quis sit effectus hujus Sacramenti, propter quem Christus voluit, ipsum esse medium necessarium in re vel voto; Respondet cum Concilio Tridentino sess. 14. cap. 3. Res & efficaciam pertinet; reconciliatio est cum Deo, quam interdum in vitiis piis, & cum devotione hoc sacramentum suscipiens conscientia parat serenitas cum vehementi spiritus consolatione consequi solet. Erit itaque

CONCLUSIO IV.

Sacramentum Pœnitentiæ remittit verè & propriè omnia peccata, ritè sibi subiecta, ex integro quoad culpam.

Nolo hic disputare cum hæreticis nostri temporis, de quibus verissimè doctissimeque dixit jam olim Divus Augustinus: Nonne isti palpant in meridie, quasi in media nocte? Et ideo negant omnem veram & propriam remissionem peccatorum, existimantes peccata tantum tegi, & non imputari, etsi reverè permaneant: nolo; inquam, de hac controversia fufius hic disputare; nam spectat ad Tractatum de justificatione secundum se, & error iste manifestissimus in lucem omnium, qui Scripturæ credunt, confutatus, ab his solis videri non potest, quibus oculi fumo contentionis excoecati sunt, & micam studium est, alios ex videntibus cæcos facere.

Nonne passim in Epistolis Pauli tribuitur hominibus simpliciter justitia? Et quæ necessitas intelligendi justitiam solum imputativam? Nonne passim Scripturæ dicunt, peccata dimitti, deleri, tolli, hominemque ad ius mundari, & super nivem dealbari? Nonne in Scriptura homines, quibus remittuntur peccata, appellantur filii & amici Dei, sancti & immaculati? Quæ omnia verè & propriè dici non possunt, si macula peccati remaneat, quæ non potest tegi oculis Dei cuncta cognoscentis; adeoque necessariò & ipsa, & homo propter ipsam odio sunt Deo juxta

illud Sap. 14. v. 9. Odio sunt Deo impius, & impietas eius.

Quod probè intelligens Propheta Regius, Pla. 31. v. 1. inquit: Beatorum remissa sunt iniquitates, & quorum tecta sunt peccata. Remissionem præmitit, ut scires, de qua tectione peccatorum loquatur; scilicet, de vera illorum curatione & abolitione, & quidem tam perfecta, ut nec vestigium cujusquam remaneat, prout graphicè expressit S. Chryostomus Homil. 80. ad populum Antiochepum ibi: Si namque vel infinita quis habens vulnera Pœnitentiam egerit, sic ea Deus delet, ut neque cicatricem, neque vestigium, neque peccatorum ostendat indicium.

Hinc Sanctus Augustinus Enariat. 2. in Psalm. 31. ad illum versum: Nec sic intelligatis quod dixit, peccata cooperta sunt, quasi ibi sint & vivant. Ergo secundum Doctorem sanctum, sic Deus tegit peccata, ut ibi amplius non sint. Et hinc sequitur in prefato Psalm. Beatus vir cui non imputavit Dominus peccatum; quia scilicet amplius non est si enim esset; Dominus necessariò imputaret.

Apposuit Justinus Martyr in Dialogo cum Tryphone adversus Iudæos in fine: Beatus est cui Dominus peccatum non imputavit. Hoc autem significat, eum, quem scelerum suorum penituerit, peccatorum veniam atque remissionem accepisse à Deo: non ut vestimetipos salvis, aliis. Nonnulli vobis similes, qui ex hoc concludunt, si peccatores sint, dummodo Dei notionem habeant, Dominum sibi peccata non esse imputaturum.

Merito igitur Concilium Tridentinum sess. 5. in Decreto de Peccato originali can. 5. Si quis per Iesu Christi Domini nostri gratiam, quæ in Baptismate confertur reatum originalis peccati remitti negat, aut etiam asserit non tolli totum id, quod veram & propriam peccati rationem habet, sed illud dicit tantum radi, aut non imputari; anathema sit.

Et consimiliter dicere potuisset: Si quis per Iesu Christi Domini nostri gratiam, quæ in Sacramento Pœnitentiæ confertur, reatum actualis peccati remitti negat, aut etiam asserit non tolli totum id, quod veram & propriam peccati rationem habet, sed illud dicit tantum radi, aut non imputari; anathema sit.

Hoc itaque errore expulso, concertatio nobis est cum nonnullis Doctorebus alioquin Catholicis, qui ita diminuunt effectum seu efficaciam, & vim hujus Sacramenti, ut soli Deo tribuant remissionem peccatorum quoad culpam, Sacramento autem remissionem pœnæ, Aliqui æternæ, Alii temporali tantum. Sunt etiam qui existimant, Absolutionem liberare dumtaxat ab obligatione confitendi. Denique inveniuntur, qui censent, illa verba: Absolve te, non aliud significare, quam

137. Specialiter expenditur ver. 1. Psalm. 31.

S. Chryostomus

S. Augustinus

S. Justinus Martyr

138.

Doctrina Conc. Trid. de remissione peccati originalis per Baptismum.

139. Vana sententia circa efficaciam hujus Sacramenti.

quod
uti nec
entum
di om
omnia
missa,
nti,
a Am
ris co
Christo
qui est
strandi,
ens cau
dando
nt illa
estefi,
ma deli
telligem
el in h
le tant
pœni
epio em
Celsus
dispo
n impe
tio, non
uo tem
atriarcha
à Zoza
um com
abfultu
ramento
isse Prel
um erit
peccata
ta habe
ta multis
fia tam
onitenti
m itaque
ablican
Neclarius
ad hifce
um Pœni
aptissim
privatam
Subjunc
d, Mulier
s precibus
fione, ap
one, in
longius
progriffo,
Diacomm
turtutio
fuerat à
is caudo
Ob quod